

museer, der får statstilskud efter museumsloven, fastsat en tilsvarende bestemmelse om, at de ikke må skille sig af med genstande fra samlingerne (lovens § 11, stk. 1, nr. 6).

Som nævnt i de indledende, almindelige bemærkninger til lovforslaget har ministeriet fundet det rigtigt at følge betænkningens forslag om en forsigtig begyndelse, indtil der foreligger et erfaringsgrundlag, og den første lov til beskyttelse af kulturværdier mod udførsel udformes derfor som en forholdsvis begrænset ordning.

Ved kulturværdier forstås i denne sammenhæng kulturgenstande – eksempelvis kunstværker, kulturhistoriske genstande, bøger, manuskripter og arkivalier – som udgør en umistelig del af Danmarks kulturarv, der således ville blive væsentligt forringet, hvis disse genstande blev ført ud af landet. Imidlertid vil også samlinger kunne betragtes som kulturværdier efter denne lov for så vidt der er tale om samlinger, der er kendetegnet ved en indre sammenhæng, som f.eks. en samling af breve til eller fra en kendt personlighed.

Ministeriet er endvidere enig med udvalget i den opfattelse, at det ikke vil være hensigtsmæssigt, at der i selve lovteksten opregnes de genstande eller de kategorier af genstande, der foreslås omfattet af lovens beskyttelsesbestemmelser. Et udtømmende katalog over beskyttelsesværdige genstande vil næppe kunne gives og en opregning vil desuden meget nemt kunne føre til uheldige og utilsigtede modsætningsslutninger med hensyn til, hvilke kulturgenstande der ønskes beskyttet.

Fastsættelsen af de kulturgenstande, der foreslås beskyttet som kulturværdier efter denne lov, bør i stedet for ske på grundlag af generelle kriterier.

Kulturværdier defineres på denne baggrund som:

- 1) kulturgenstande, der er fra tiden før 1660,
- 2) kulturgenstande, der har en værdi på 100.000 kr. eller derover, og som er ældre end 100 år, og
- 3) fotografier, uanset alder, men som har en værdi på 30.000 kr. eller derover.

Det er ønskeligt, at alle de ældste og derfor også mest sjældne kulturgenstande beskyttes gennem et krav om udførselstilladelse. Det kan forekomme vanskeligt at finde en naturlig skillelinje mellem de ældste kulturgenstande og de øvrige. Året 1660, hvor enevælden blev indført i Danmark, må dog anses for at være et anvendeligt tidskriterium. Medens der i dansk privateje findes mange kunstværker og antikviteter fra de sidste tre århundreder, begynder det at tage kraftigt af, når

man kommer ned i tiden før de store krigsødelæggelser og plyndringer i 1600-årene. Det er således forholdsvis beskedent, hvad der findes i privateje fra før 1650'erne, ikke blot af billedkunst, men også af brugskunst og af brugsgenstande. Alle sådanne sager er samlerobjekter såvel i Danmark som i udlandet, men da det på det foreliggende grundlag må antages, at det ikke er større mængder, der ønskes udført, foreslås det, at udførsel af sådanne genstande i alle tilfælde kræves forelagt og efterprøvet. Netop fordi disse gamle genstande er blevet samlerobjekter, må det også anses for relativt let at blive opmærksom på, at disse genstande kræver udførselstilladelse. Tidskriteriet 1660 forekommer derfor også at være rimeligt såvel i forhold til private ejere som til antikvitets- og auktionsfirmaer.

Imidlertid vil en beskyttelsesordning, der udelukkende beskytter genstande fra før 1660 være for selektiv, og man vil hermed næppe kunne opnå den tilsigtede beskyttelse af danske kulturværdier. Derfor foreslås tillige, at også kulturgenstande fra tiden efter 1660 skal omfattes af loven, men dog kun såfremt disse genstande har en værdi på 100.000 kr. eller derover og endvidere er ældre end 100 år.

Et 100-års kriterium har været og er almindeligt anvendt i Danmark i en række sammenhænge f.eks. i bygningsfredningsloven og endvidere ved afgrænsning af antikviteter. En beskyttelsesordning for alle kulturgenstande, der er ældre end 100 år, må dog antages at blive for omfattende og derfor foreslås 100-års reglen knyttet sammen med en værdigrænse på 100.000 kr. En sådan afgrænsning må anses for forholdsvis nem at arbejde med for fagfolk, samtidig med at den forekommer rimelig håndterlig for private ejere af kulturgenstande.

Størrelsen af det foreslåede værdikriterium skal ses i sammenhæng med, at de repræsentanter for antikvitetshandelen, som man har rådført sig med om dette spørgsmål, har anslået, at den årlige omsætning i Danmark af antikviteter og kunstgenstande, som har en værdi af 100.000 kr. eller derover, maksimalt omfatter 100 genstande, og at disse vil kun ca. 10 kunne betegnes som danske antikviteter. Fra auktionshandelens side er det ligeledes blevet anslået, at antallet af genstande, der årligt omsættes til en pris af 100.000 kr. eller mere, og som kan anses for hørende til danske kulturværdier, er meget begrænset.

Det foreslåede værdikriterium forekommer på den baggrund rigtigt og rimeligt at anvende til afgrænsningen af de kulturgenstande, som foreslås undergivet restriktioner, og dermed i overensstem-